

Bilo je hudo ...

Koroška Bela je najstarejše naselje v občini Jesenice. Nastala je v 13. stoletju in je spadala pod zemljiško gospostvo briksenških škofov oziroma blejske gosposke.

Vas Koroška Bela ni velika, vendar je hiš precej. Med njimi stoji cerkev, obsuta s hišami kakor mati z darovi, ko jo obdarujejo otroci. Hiše leže kakor v kotlu. Kamor pogledaš, sami hribi in visoke gore. Stari ljudje pripovedujejo, da se je pred 224 leti ilovnat hrib Čikla pogreznil in zasul veliko hiš, nekatere je pa kar odnesel nižje. Nekaj hiš je blato in kamenje zasulo do polovice, tako da je gank, ki je bil v prvem nadstropju, sedaj v pritličju. Taka je bila hiša Pri Maričniku, ki pa jo je lastnik prodal, nov lastnik pa je zunanost in notranost popolnoma spremenil in tako ni več prepoznavna. Lahko bi bila vaški muzej.

Druga nesreča je vas doletela leta 1917. Bila je prva svetovna vojna in nekega dne so prihrumela italijanska letala. Že zjutraj ob osmi uri so iz letal spuščali listke, na katerih je bilo napisano: »Opoldne nasvidenje.« Ljudje so bili prestrašeni in so radovedno in žalostno čakali popoldne. Popoldne ob pol dveh pa so zaslišali tiste aeroplane, ki so jih obiskali dopoldne. Sedaj jih je bilo več kot prvič. Bilo jih je že 15. Vsipali so žareče (!) bombe na hiše, da je bila že ob dveh vsa vas v plamenih. Ljudje so begali in reševali živino, otroke in obleko, toda rešili so le malo. Bomba je zadela Irončevo hišo in tudi Kovačevo, ki sta takoj začeli goreti. Deske so letele v zrak, je povedal preživeli vaščan. Pri Zavelcinu so trije prašiči zgoreli. Vse je pogorelo, tudi cerkev je gorela. Ponoči ob treh je padla streha zvonika na »kajner« (kamro, v katero so spravljali krste in orodje za pokop). Zgorela je tudi streha »kajnerja«, tako da je ostal samo zid okrog.

Bombardiranja so se bali še v naslednjih dneh, zato so spali na planem, na travi Pri Branceljnu. K Markežu so na varno prepeljali voz žita in pohištvo. Človeških žrtev ni bilo, ker so ljudje šli v gozdove in na polje. Tudi župnik je oznanil, naj gredo ljudje v gozdove. Bemovka, ki je stanovala v Trebežu Pri Žagarju, je bila hudo opečena. Tedaj je bila na obisku na Koroški Beli. Vžgala se ji je obleka, ko je letela zadaj za vasjo proti Kresu. Markeževi so šli v klet k Orehenku, ker je bila Pri Markežu zelo globoka klet in v slučaju zasutja še ven ne bi prišli. Na reševanje so prišli tudi vojaki z Blejske Dobrave, ki so bili zaposleni v tamkajšnji tovarni elektrod. Eden od vojakov je skočil v korito Pri Štefucu, da se je zmočil, nato pa v Mehvačev hlev in kravo privlekel iz hleva.

Ko je bila krava rešena, pa je v korito skočil še enkrat, da se je ohladil. Pri Leddarju pa krave ni mogel rešiti, saj je bila že omamljena od dima in je ležala med vrati hleva. Pri Markežu so prašiči nagajali, venomer so hoteli v ogenj. Odpeljali so jih in zaprli v Kemperlovo drvarnico. Pri Vidicu je gorelo pa tudi Pri Rjavčku. Rjavček je stal na lestvi in gasil, žena pa je nosila vodo iz korita Pri Čopu. Pri Jurčku je zgorelo, pa tudi Pri Mežnarju in Matijevcu. Sreča, da je veter gor vlekel, da se niso vžgale še druge hiše. Pogorelo je 42 hiš in cerkev. Po požaru je veliko pomagal Guntarjev profesor, saj je prispeval v denarju in obleki.

*Koroška Bela
po bombardiranju
14. avgusta 1917
(hrani GMJ)*